

Eiropas Savienības valstu līderi mēģina vienoties par atbildes reakciju uz ASV "zaļajām" subsīdijām.

Eiropas Savienības līderi pagājušajā ceturtdienā (9. februārī) apsprieda, kā reaģēt uz ASV subsīdijām aptuveni 343 miljardu eiro vērtībā saskaņā ar Inflācijas samazināšanas likumu (IRA). "Eiropa ir satraukta, ka šie jaunie pasākumi kaitēs tās uzņēmumiem, taču joprojām nav skaidrs, kā tieši.

Īpašā samītā Briselē 27 valstu vadītāji sniedza norādījumus ES Komisijai par to, kā reaģēt uz ASV zaļo tehnoloģiju iniciatīvām.

Vācijai un Francijai tika atvēlēti nedaudz mazāk nekā 80 % no valsts atbalsta, kas piešķirts kopš pandēmijas, kad noteikumi tika atviegloti. Savukārt ES valdību domas dalās vairākos jautājumos, tostarp par valsts atbalsta izlietošanu problēmas risināšanai un kopīgiem fondiem Eiropas uzņēmumu atbalstam. Francija un Vācija, divas no bloka ekonomikas smagsvariem, uzskata, ka reakcija uz IRA ir iespēja mīkstināt valsts atbalsta noteikumus zaļo tehnoloģiju un Eiropas rūpniecības veicināšanai.

Pagājušajā mēnesī Komisija izstrādāja plānus, kā vienkāršot un paātrināt uzņēmumu piekļuvi nodokļu kredītiem, lai novērstu uzņēmumu aiziešanu no ES. Tā ierosināja arī atvieglot valsts atbalsta noteikumus ieguldījumiem atjaunojamajā enerģijā un ātrāk apstiprināt zaļos projektus. Tomēr lielākā daļa dalībvalstu ir nobažījušās, ka šis plāns radīs nevienlīdzīgus konkurences apstākļus Eiropas Savienībā.

Pirms apņemšanās pieņemt atvieglotākus valsts atbalsta noteikumus, lielākā daļa dalībvalstu vēlas, lai Komisija precīzi noteiktu, kuras nozares un uzņēmumi varētu palikt novārtā ASV stimulu dēļ.

"Mēs vēlamies ieguldīt naudu tikai tajos uzņēmumos, kas ir nozīmīgi nākotnē," sacīja ES diplomāts, saglabājot anonimitāti, jo notiekošās sarunas ir konfidenciālas. Viņš piebilda: "Kāpēc mums būtu jāpadara elastīgs valsts atbalsts sektorā, kurā tas nav vajadzīgs?" Mēs varētu atbalstīt tikai tādus pasākumus, kas ir "īslaicīgi, mērķtiecīgi un ierobežoti, lai izvairītos no subsīdiju sacensībām un nodrošinātu, ka ES reakcija ir

samērīga" ar ASV rīcību, apgalvoja arī kāda cita Eiropas Savienības amatpersona

Dažas dalībvalstis iestājas par jaunu kopīgu fondu izveidi, lai risinātu ASV radīto izaicinājumu. Tomēr Vācija un citas fiskāli piesardzīgas dalībvalstis iebilda pret jauniem kopējiem fondiem, lai cīnītos pret ASV subsīdijām. Tās vēlas, lai dalībvalstis izmantotu esošos ES fondus.

Gaidāms, ka ES līderi atzīs ES Komisijas mērķi ierosināt Eiropas suverenitātes fonda izveidi, bet neuzņemsies saistības.

Komisija līdz šim nav izstrādājusi likumdošanas priekšlikumus un nav iesniegusi IRA ietekmes novērtējumu. Lai panāktu vienošanos par kādu jaunu instrumentu, ir maz laika, jo nākamgad Eiropas Savienībā notiks vēlēšanas, kurās tiks ievēlēts jauns parlaments un Komisija.

"Es neesmu pārliecināts, ka tas [suverenitātes fonds] kādreiz ieraudzīs dienas gaismu," teica cits Eiropas Savienības diplomāts. Vairāku dalībvalstu ekonomikā ir izrādījies problemātisks jautājums par to, kā valstu tautsaimniecības apgūst Covid-19 atveseļošanas fondu - izmantot un piekļūt reālajai naudai. Šīs valstis vēlētos pagarināt termiņu, līdz kuram jāatvēr atveseļošanas fondi pēc 2026. gada, trešdien sacīja diplomāti. Pagarinājums varētu būt viens no veidiem, kā sniegt palīdzību grūtībās nonākušām nozarēm vai uzņēmumiem, kurus skārusi IRA.

Noteikumu grozīšana

Pēdējo trīs gadu laikā ES trīs reizes grozīja savu subsīdiju režīmu, vispirms reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, pēc tam uz enerģētikas krīzi un tagad - uz IRA.

ES Komisijas priekšsēdētāja vietniece Margareta Vestagere pagājušajā mēnesī paziņoja, ka ES izpildvara ir apstiprinājusi 672 miljardus eiro lielu palīdzību ES valstu valdībām atbilstoši tās jaunākajam krīzes mehānismam, kas tika pieņemts pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā.

Vairāk nekā divas trešdaļas no apstiprinātās valsts subsīdijas ir izlietojusi Vācija (53 %) un Francija (24 %), kam seko Itālija ar vairāk nekā 7 %, teikts M.Vestageres dalībvalstu valdībām nosūtītajā vēstulē.

"Milzīgās investīcijas ir saistītas ar pāris dalībvalstīm, ir ļoti svarīgi, lai līdzekļi būtu pieejami visām ES valstīm," brīdināja cits Eiropas Savienības diplomāts.

Francijas un Vācijas ekonomikas ministri 7. februārī paziņoja, ka ASV ir piekritušas pievērsties Eiropas bažām par IRA. Viņi arī piebilda, ka pārrunās ar ASV amatpersonām Vašingtonā nav gūti nekādi konkrēti priekšlikumi.

Francijas ekonomikas ministrs Bruno Le Mērs (Bruno Le Maire) sacīja, ka viņš un viņa Vācijas kolēģis Roberts Hābeks (Robert Habeck) sarunās Vašingtonā ir panākuši "būtisku progresu" un guvuši "garantijas", ka ASV centīsies mazināt Eiropas bažas, ziņoja aģentūra Reuters.

Autore: Estere Zalana, Euobserver